

PIWNY (16) ai

sg m N piwny (4). ◇ G piwn(e)go (2). ◇ A piwny (1). ◇ L piwn(e)m (1). ◇ f N piwną (3). ◇ [G piwny.] ◇ L piwn(e)j (1). ◇ [n G piwn(e)go.] ◇ pl N subst piwn(e) (4). ◇ [G piwnych.]

Sł stp notuje, Cn s.v. piwnica piwna, Linde XVII – XVIII w.

Przymiotnik od „piwo” ‘napój niskoalkoholowy (16) :

a. Otrzymany z piwa (8) :

W połączeniach szeregowych (3): Gryżenie w żywoicie przełtawa gdy kto pije iuchę w ktorey rutá z Izopem y maćierza dułzka wrzáła/ bądź piwna/ winna/ álbo wodna *SienLek* 99, 98; *GostGosp* 130.

Wyrażenia: »gromatka piwna« = *gęsta polewka zrobiona z wody, piwa i chleba (1):* Albo ferzenie záięcze z gęsim fádłem wgromatce piwney [*daj pić temu, kto się usika*]. *SienLek* 108.

»ocet piwny« [*szyk 4:1*] (5): *FalZioł* V 75v, 81, 92; Iáie kokolze włożywfy wtwárdy piwny ocet przez trzy dni/ ftrawi fy zwierrchu fkorupá *SienLek* 65v; *GostGosp* 130.

Szereg: »winny albo piwny« (3): Wezmi rożaney wodki z dziefięć łyżek/ ocztu winnego albo piwne⁸⁰ ze trzy łyżki *FalZioł* V 75v, V 81, 92. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*]

b. Używany w procesie wyrobu piwa (3) : *BartBydg* 137; każda rzecz ná fwym mieyscu ma v niego [*kluczніка*] leżeć: iáko fátki piwne piwnicy/ ták też fpihlerzowi y wfzemu dworowi należące/ ma opátrować *GostGosp* 54; Kłody piwne pomierne w piwnicy bydź máią iednákie *GostGosp* 56; [*ZapWpolActAdv 1549 205/13; zbanów 8 miernych, rozmiarków 7, ćwierć piwna 1 [...] 2 stosy drew piwnych i piecewek InwMieszcz 1573 nr 181; die 28 ianuarii od poprawowania kotła piwnego w browarze w zamku wolborskim dałem kotlarzewi 1 [floreña] InwBiskWłocł 1582 161, 66, 166*].

W charakterystycznych połączeniach: piwna(-y, -e) brutwanna, ćwierć, kłoda, kocieł, kosz, panew (2), statki.

c. [Będący surowcem do wyrobu piwa:

Wyrażenie: »pszenica piwna«: Bywa pszenica piwna po 16, po 17, po 18 gr *LustrMaz* II 14.]

d. Związany ze sprzedażą piwa (5) : Karb piwny ma bydź ieden v Vrzędniká/ á drugi ma mieć Piwowar/ wiele piwá zwárzą. *GostGosp* 134, 110.

Wyrażenie: »dom, karczma piwna(-y)« = *oenopolium Murm, BartBydg; taberna cervisaria Modrz [szyk 2:1] (2:1):* Oenopolium, eyn weynhaus Wynny dom álbo pywny. *Murm* 138; *BartBydg* 49; *ModrzBaz* 36v.

Szereg: »winny, (albo, i) piwny« (3): *Murm* 138; *BartBydg* 49; Kárczmy winne y piwne [*Tabernae vinariae et cervisariae*]/ ábo wygládzone/ ábo Mielzczánom zápowiedziáne być máią. *ModrzBaz* 36v.

a. [W funkcji rzeczownika: »piwne« = opłata (podatek) od sprzedaży piwa: Piwnego dwa karczmarza z karczem dawają po szel. 1. *LustrWpol* II 194, II 195.]

e. [Spowodowany piwem; w przén: Zgoła więcýy ich bierze fzwánk/ y ginie w tákiéy Piwnéy woynie/ niż z Turkiem cnéy potrzebie iákiéy. *Albertus* C4v.]